

نوبنیاد

روزنامه سراسری
صبح ایران

مکرون در آتش کارما

در حالی که خیابان‌های فرانسه صحنه اعتراضات گسترده، درگیری معترضان با نیروهای پلیس و بازداشت‌های انبوه شده و بحران آموزش و کمبود امکانات تحصیلی به یکی از محورهای نارضایتی تبدیل شده است، حضور امانوئل مکرون و همسرش بریژیت در کنسرت سلین دیون، موجی از انتقادات را برانگیخته است. رئیس‌جمهوری که در مواجهه با اغتشاشات ایران، از قاتلان و جنایتکاران حمایت می‌کرد و در مواضع خود مدعی دفاع از آزادی بود، اکنون در برابر اعتراضات داخلی فرانسه با زبان تهدید، برخورد امنیتی و وعده مجازات سخن می‌گوید. تناقضی که بار دیگر ادعاهای غرب درباره دموکراسی و آزادی بیان را زیر سؤال برده است.

۶

ماجرای هشدار پیش از ترور

سخنان اخیر سعید جلیلی نماینده رهبر معظم انقلاب در شورای عالی امنیت ملی درباره هشدارها نسبت به ترور رهبر شهید پس از کودتای دیمه، واجد ابعاد قابل تاملی از این پرونده است که تاکنون آنچنان که باید مورد توجه قرار نگرفت. این سخنان در شرایطی است که از زمان شهادت قائد شهید امت در ۹ اسفندماه سال گذشته، موضوع هشدار پیشینی مقامات ارشد کشور نسبت به ترور رهبر شهید مطرح نشده بود؛ اکنون و با طرح این سخنان، مطالبه برای پیگیری و برخورد با اهمال و کم‌کاری احتمالی برخی مسئولان بیش از گذشته در سطح افکار عمومی مطرح است.

۲ <

ضدانقلاب در دانشگاه؛ دستپخت جدید وزارت علوم

۳

نگاهی به مغالطه غربگراها ظریف علیه بازدارندگی

۷

ساده اندیشی‌های مداوم پزشک‌های این بار تمجید از ائتلاف مکه

حسین موحد
روزنامه‌نگار

صفحه ۲

سیاسی

حواشی عجیب رأی اعتماد مجازی به وزیر دفاع

در جریان جلسه مجازی روز گذشته مجلس برای رأی‌گیری درباره وزیر پیشنهادی دفاع، بروز اختلال‌های متعدد موجب تأخیر یا عدم رأی دهی نمایندگان شد و ۲۵ نماینده به دلیل نداشتن دسترسی به اینترنت موفق به ثبت رأی نشدند.

صفحه ۴

اقتصادی

حرکت لاک‌پشتی وزارت راه برای حل چالش مرز پاکستان

توقف مبادلات تجاری در مرز ایران و پاکستان، بار دیگر آسیب‌پذیری مسیرهای زمینی تجارت خارجی را آشکار کرد. بحرانی که در آخرین تحول، با تصمیم پاکستان برای تعلیق تجارت از دو گذرگاه رسمی و با استناد به ملاحظات امنیتی و مقابله با قاچاق تشدید شده است.

در روزهای اخیر، انتشار مصاحبه پزشک‌های شبکه الجزیره بار دیگر همین نگرانی را زنده کرد؛ نگرانی از اینکه رئیس‌جمهور در برابر پرسش‌ها و فضا سازی‌های رسانه‌ای، به جای آنکه لایه‌های پنهان یک موضوع را ببیند، در دام صورت‌بندی ساده و جهت‌دار مجری گرفتار شود. پزشک‌های درباره ائتلاف مکه میان عربستان، ترکیه و پاکستان گفت: «ائتلاف مکه یک گام رو به جلو است. مسلمانان باید متحد شوند».

متن کامل در صفحه ۷

سخنان اخیر عضو شورایعالی امنیت ملی درباره کودتا دی ماه و جنگ رمضان، سوالات مهمی را به وجود آورده است

ماجرای هشدارپیش از ترور

امت در ۹ اسفندماه سال گذشته، موضوع هشدارپیشینی مقامات ارشد کشور نسبت به ترور رهبر شهید مطرح نشده بود؛ اکنون و با طرح این سخنان، مطالبه برای پیگیری و برخورد با اهمال و کم کاری احتمالی برخی مسئولان بیش از گذشته در سطح افکار عمومی مطرح است.

سخنان اخیر سعید جلیلی نماینده رهبر معظم انقلاب در شورای عالی امنیت ملی درباره هشدارها نسبت به ترور رهبر شهید پس از کودتای دیماه، واجد ابعاد قابل تاملی از این پرونده است که تاکنون آنچنان گه باید مورد توجه قرار نگرفت. این سخنان در شرایطی است که از زمان شهادت قائد شهید

جعفر کاظمی

روزنامه نگار

مواردی چون تشکیل ستاد ویژه راهبری فضای مجازی و ...

عراقچی هم پاسخ دهد

اشاره به جایگاه و وظایف رئیس شعام البته نافی مسئولیت دیگر اعضای این نهاد عالی امنیتی نیست. جنگ رمضان در میانه مذاکره دوم عراقچی با ویتکاف رخ داد؛ همچنانکه در مقطع جنگ ۱۲ روزه، مذاکرات و تبادل پیام ها در جریان بود. از جمله انتقادات بسیاری از نمایندگان مجلس و صاحب نظران، چرایی خوشبینی عراقچی به فرایند مذاکرات و نقش آن در خطای محاسباتی مسئولان در هفته منتهی به جنگ بوده است.

از جمله این موارد می توان به موارد ثبت استیضاح عراقچی در مجلس اشاره کرد که طی آن، ده ها نماینده با امضای خود این موضوع را تصریح کردند. طبق این گزارش، سومین محور نامه نمایندگان برای استیضاح وزیر امور خارجه این مورد بوده است: خطاهای محاسباتی متعدد و بیان مواضع گمراه کننده ای که به گفته برخی منابع امنیتی، از عوامل غافلگیری در دو جنگ ۱۲ روزه و رمضان بود و در نهایت به شهادت رهبر معظم انقلاب منجر شد.

امنیت ملی درباره هشدار خود نسبت به این ترور در ایام پس از کودتای دیماه، ابعاد جدیدی از این حادثه را مطرح کرد. جلیلی که در مراسم بزرگداشت سالروز طوفان الاقصی سخن می گفت، اظهار داشت: «در دی ماه، زمانی که ۲۵۰ مسجد و جمعی از فرزندان عزیز کشور هدف آتش تهیه سنگین دشمن قرار گرفتند، مسجدها مسجد رفتیم و هشدار دادیم که این حملات، مقدمه چینی دشمن برای یک عملیات نظامی در آینده ای نزدیک است.» وی همچنین افزود: «هشدار دادیم که در عملیات آتی دشمن، احتمال ترور امام جامعه وجود دارد و در صورت وقوع چنین حادثه تلخی، مردم به خیابان ها خواهند آمد؛ بنابراین، بهتر است پیش از وقوع حادثه و با هدف ایجاد بازدارندگی، مردم در میدان حضور پیدا کنند و با حضور به موقع خود، مانع تحقق نقشه دشمن شوند.»

طی دو سال ریاست جمهوری پزشکیان، مقامات دولتی و یا حامیان دولتی موارد متعددی از اقدامات حاشیه ساز دولت را تحت عنوان جایگاه حقوقی او در ریاست شورای عالی امنیت ملی توجیه کردند؛

۸ ماه از بزرگترین جنایت آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه ملت ایران و ملت های مسلمان می گذرد. داغ بزرگی که نه تنها با گذشت زمان فروکش نکرد که با هر بار تماشای تمثال رهبر شهید و یا انتشار فرمایشات ایشان در تلویزیون بیشتر از قبل شعله ور می شود. در این میان هرچند انتخاب و زعامت حضرت آیت الله سعید مجتبی حسینی خامنه ای تسکینی برای دل های بی قرار بود اما موج خروشان خونخواهی رهبر شهیدمان در ایران و کشورهای اسلامی ادامه دارد. ظهور و بروز پرچم های سرخ خونخواهی در مراسمات مختلف و از جمله در تجمعات شبانه ملت مبعوث، بر صحت همین گزاره دلالت دارد.

لزوم موضع گیری صریح پزشکیان

هرچند مطالبه گیری نسبت به قصاص قاتلین رهبر شهید انقلاب از فردای شهادت ایشان مطرح بود و ادامه یافت، اما سخنان اخیر سعید جلیلی نماینده رهبر معظم انقلاب در شورای عالی

خبر کوتاه

نیروهای مسلح ایران؛ آماده طرحی ویرانگرتر از جنگ های ۱۲ و ۴۰ روزه

روز گذشته سرلشکر محسن رضایی، دبیر شورای عالی امنیت ملی در حساب کاربری خود خطاب به تهدیدات توخالی آمریکایی ها نوشت: «نیروهای مسلح ایران برای ماجراجویی جدید، طرحی ویرانگرتر از جنگ های ۱۲ و ۴۰ روزه آماده کرده اند.» وی افزود: «هذیان گویی و تهدیدهای مکرر این روزهای مقامات آمریکایی و صهیونی، واقعیت میدان را تغییر نمی دهد.» سرلشکر رضایی تاکید کرد: «نیروهای مسلح ایران برای ماجراجویی جدید، طرحی ویرانگرتر از جنگ های ۱۲ و ۴۰ روزه آماده کرده اند. طرح عملیاتی جدید ایران، با قواعدی که آنها می شناسند، پیش نخواهد رفت.»

محصولی خطاب به کرباسچی: نقش مدافع دشمن را بازی نکنید

دبیرکل جبهه پایداری در واکنش به اظهارات کرباسچی در صداوسیما اظهار داشت: تأسف بار است که در سیمای نظام اسلامی، مهمانی با شناسنامه ایرانی نقش سخنگوی کاخ سفید را بازی کند و کشور خود را مقصر نقض تفاهم نامه ای معرفی کند که به گواه نامه رسمی وزارت خارجه کشورمان بیش از ۴۰ بار توسط آمریکا نقض شده. وی افزود: در مقابله با دشمن، نخستین شرط، توکل به قدرت لایزال الهی و نهراسیدن در برابر زورگویی ها و تجاوزات اوست، نه خود باختگی، توجیه و عادی سازی تجاوزات و جنایاتش. محصولی تاکید کرد: صداغوس که عده ای به جای پایداری تمدنی در برابر دشمن متجاوز و کودک کش، به گدایی و وادادگی روی آورده اند؛ ولو به قیمت توجیه جنایات یکی از بزرگ ترین جانیان تاریخ بشریت.

«شورای عالی فضای مجازی» مدیریت قاعده مند فضای مجازی را محقق کند

حجت الاسلام محمد قمی رئیس سازمان تبلیغات اسلامی در صفحه شخصی خود در شبکه اجتماعی ویراستی در خصوص لزوم مدیریت قاعده مند فضای مجازی و با اشاره به تصویری از نتانیاهو در سازمان ملل که استارلینک در دست سخنرانی می کند، نوشت: ابزار جنگش را آشکارا سردست می گیرد! با شیطان صفتی و سرمایه گذاری میلیارد دلاری، «فناوری و شبکه های اجتماعی» را به میدان نبرد با مردم ایران تبدیل می کند. در مواجهه با این هجوم، «شورای عالی فضای مجازی» باید به جای روزمرگی و به دور از حواشی، مدیریت قاعده مند فضای مجازی را محقق کند، آن هم با تدابیری چند بعدی و متناسب با شرایط جنگ. تکلیف عقلانی و راهبردی که امر رهبر شهید هم بود.

لاریجانی: دوگانه امروز ما جنگ و صلح نیست تسلیم یا مقاومت است

روز گذشته، محمد جواد لاریجانی با تأکید بر ادبیات راهبردی انقلاب تصریح کرد: ما اصلاً مخیر بین جنگ و صلح نیستیم دوگانه امروز در جنگ ما، دوگانه تسلیم یا مقاومت است و باید سرمان کلاه نرود که به ما به عنوان صلح، تسلیم بفروشند و در توافق هم خود عه کنند.

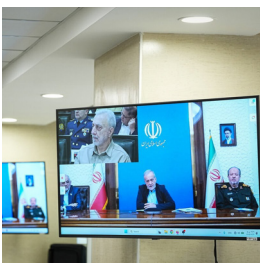
وی افزود: در دفاع، بعضی فقها حتی رأی داده اند که اگر دسترسی به اذن امام در دفاع نبود، دفاع واجب است. مرحوم علامه طباطبایی در ذیل آیه مربوط فرمودند اگر شرایط خود عه نباشد و مرحوم آیت الله العجادی آملی فرمودند اگر زمینه خود عه نباشد، صلح واجب است. یعنی این اختیار برای ولی فقیه هم قوا عه دارد و ملت ما باید مطمئن باشد اگر صلح به نفع اسلام و مسلمین باشد، ولی فقیه آن را واجب می داند.

سیاسی

حواشی عجیب رأی اعتماد مجازی به وزیر دفاع

در حالی که مجلس شورای اسلامی هفته گذشته تعطیل بود و حتی جلسه غیر حضوری نیز برگزار نکرد، احمد نادری، عضو هیئت رئیسه مجلس، اعلام کرده بود که جلسات صحن از این هفته به صورت حضوری برگزار خواهد شد؛ با این حال، جلسه روز گذشته مجلس بار دیگر بدون ارائه توضیحی درباره علت این تصمیم، به صورت غیر حضوری برگزار شد. گفتنی است که از ۳۰ بهمن ۱۴۰۴ تاکنون، نزدیک به هشت ماه از تعطیلی جلسات صحن مجلس می گذرد و در عین حال جلسات هیئت دولت، قوه قضائیه و سایر دستگاه ها طبق روال معمول برگزار می شود.

قابل ذکر است که در جریان جلسه مجازی روز گذشته مجلس برای رأی گیری درباره وزیر پیشنهادی دفاع، بروز اختلال های متعدد موجب تأخیر یا عدم رای دهی توسط نمایندگان شد. سلیمی عضو هیات رئیسه مجلس در توضیح علت ثبت نشدن آرای تعدادی از نمایندگان گفت: «۲۵ نماینده به دلیل نداشتن دسترسی به اینترنت موفق به ثبت رای نشدند.»

خبر کوتاه

خلجی: غربی‌ها تصور نمی‌کردند که تنگه هرمز امنیتشان را تحت تأثیر قرار دهد

رئیس شورای اطلاع رسانی دولت سیزدهم در کانال تلگرامی خود نوشت: «اتفاقات این روزهای اروپا و آغاز آن در آمریکا را با دقت بیشتر ببینید. اعتراضات مردمی در فرانسه، ایتالیا و آلبانی، غارت فروشگاه‌ها و حمله به نمادهای حاکمیت غرب و سرکوب مردمی که یک عمر با منابع مفت منطقه غرب آسیا در رفاه زندگی کردند و ما را جهان سوم و خود را جهان پیشرفته نامیدند.» وی افزود: «واقعیت این است که حالا با ایستادگی مردم ایران و با خون‌بهای امام شهید و عزیزترین فرزندان این ملت و با اراده ملی ایرانیان، آتش جنگ علیه ایران به خانه غربی‌ها رسیده و جنایتی را که با همکاری آمریکا و صهیونیستها علیه مردم ایران پشتیبانی و حمایت کردند به صورتشان کمانه کرده است. فکر اینچا را نمی‌کردند که تنگه هرمز زندگی و امنیتشان را اینگونه تکان دهد.» خلجی تصریح کرد: «این آتشی که در اروپا روشن شده هزینه حمایت از آمریکا و اسرائیل، ۵ هزار پرواز علیه ایران، تامین سلاح برای رژیم صهیونیستی و جنگ افروزی در غرب آسیاست. دومینوی اعتراضات از اروپا به خود آمریکا هم سرریز شده و فعلا تظاهرات آرام اما گسترده در آمریکا شکل گرفته است. حالا هنوز زمستان در پیشه و فقط ۷ ماه است که شریان تنگه هرمز به روی جنایتکاران بسته شده و از سوی ملتی که ۴۸ سال تحت رژیم تحریم‌هاست، تحریم شده‌اند.»

واکنش شورای نگهبان به ادعای خلاف واقع رشیدی کوچی

روابط عمومی شورای نگهبان در واکنش به انتشار اظهارات خلاف واقع یکی از نمایندگان سابق مجلس شورای اسلامی در فضای مجازی مبنی بر پیشنهاد تایید صلاحیت در قبال دریافت مبالغی، اطلاعیه‌ای صادر کرد. در این اطلاعیه آمده است: انتشار و انتساب این گونه مطالب نادرست و خلاف واقع به شورای نگهبان از سوی این نماینده ادوار متأسفانه برای چندمین بار و با سوءاستفاده از خویشتن‌داری این نهاد قانونی در عدم انتشار عمومی دلایل عدم احراز صلاحیت وی صورت می‌گیرد. در اطلاعیه روابط عمومی شورای نگهبان تاکید شده است: این حق برای شورای نگهبان ایجاد می‌کند که علاوه بر پیگیری قضایی موضوع از باب نشر اکاذیب و تشویش اذهان عمومی، به استناد ماده ۷۴۶ قانون مجازات اسلامی (کتاب پنجم- تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده، جرایم رایانه‌ای)، با استناد به تبصره ۵ ماده ۶۴ قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی، توضیحات مربوط به عدم تایید صلاحیت نامبرده را به همراه ادله مربوط که پیش‌تر به وی ابلاغ شده است، به اطلاع افکار عمومی برساند. در پایان این اطلاعیه آمده است: البته پیش از این نیز چنین اظهارات و ادعاهایی از سوی افراد دیگری مطرح شده بود، اما در فرایند رسیدگی قضایی اثبات شد که چنین ادعاهایی هیچ انتسابی به شورای نگهبان ندارد.

دانشگاهیان به اظهارات روبیو درباره خشایارشا پاسخ دادند

در پی اظهارات مارکو روبیو، وزیر خارجه آمریکا، درباره تاریخ و تمدن ایران، جمعی از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور با انتشار بیانیه‌ای، این اظهارات را جانبدارانه و تحریک‌آمیز دانستند و بر جایگاه تاریخی و فرهنگی تمدن ایران تأکید کردند. بخشی از بیانیه آمده است: ایرانیان روزگار هخامنشی، با شاهانی چون کوروش و داریوش بزرگ و خشایارشا شاه، نه چنان‌که برخی ناآگاهان و سیاست‌مداران تاریخ‌نخوانده و ایران‌ستیز غربی. و در این روزها: مارکو روبیو، وزیر خارجه آمریکا ـ می‌انگارند، مردمانی غارت‌گر و نابودکنندهٔ دولت‌شهرهای یونانی نبودند، بلکه بنیان‌گذاران تمدنی بودند که نویسندگان و فیلسوفان یونانی نیز نتوانستند از ستایش این تمدن چشم‌پوشند. از این رو بود که یکی از فیلسوفان یونانی در روزگار هخامنشیان، کوروش بزرگ را بهترین الگو برای فرمانروایان جهان و اداره‌کنندگان شهرهای یونانی می‌داند و کتابی دربارهٔ سرگذشت اومی‌نویسد و دیگر فیلسوفان و نویسندگان یونانی نیز هر یک، جنبه‌ای از آیین کشورداری و خردورزی هخامنشیان را می‌ستایند و این همه در آثار آن‌ها و پیش چشم‌ما وجود دارند.

و گفته بود: «مستندات نشان می‌دهد معدودی از اعضای هیئت علمی در این وقایع به جای آرام کردن فضا، عملاً در نقش پیاده نظام میدانی دشمن عمل کرده و علاوه بر تلاش برای انحراف فکری دانشجویان، به التهاب دامن زدند.» وی در همین زمینه از وزیر علوم درباره برنامه وزارتخانه برای «مهار، برخورد قانونی و عنداللزوم لغو قرارداد» سوال کرده بود.

البته که هنوز پاسخ روشنی نسبت به سوالات نمایندگان از سوی وزارت علوم داده نشده یا رسانه‌ای نشده است

هشداري که جدی گرفته نشد!

گفتنی است که «نوبنیاد» در گزارشی تحت عنوان «آشوب پشت در دانشگاه» درباره حذف شروط بنیادین استخدام اعضای هیئت علمی، در جهت تضعیف هویت انقلابی دانشگاه‌ها هشدار داده بود و این سوال را طرح کرده بود که مشخص نیست که چرا وزارت علوم به جای برخورد قاطع با اساتید ضدانقلاب و هنجارشکن که مورد مطالبه نمایندگان مجلس و دانشجویان انقلابی می‌باشد، رویه‌ای کاملاً متضاد در پیش گرفته و شرایط را برای تسهیل ورود آنها به دانشگاه باز کرده است؟!

پیش از این نیز رئیس سازمان بسیج اساتید، درباره خطر حضور اساتید ضدانقلاب در دانشگاه‌ها به سبب مصوبه جدید وزارت علوم گفته بود: «متأسفانه در آیین‌نامه، شرط التزام به ولایت فقیه که یکی از شروطی بود که اساتید باید برای استخدام داشته باشند، برداشته شده است. شرط اینکه اگر کسی در اغتشاشات بوده نیز متأسفانه برداشته شده است. مباحث اخلاقی و اشتغال به کار افرادی که فساد دارند نیز از شروط برداشته شده و همه این موارد خلاصه شده در التزام به قانون اساسی و یکی، دو شرط دیگر که اضافه شده است.»

انجام می‌شد و همین مسئله موجب شده بود مسئولان دانشکده از این فعالیت‌ها اطلاع نداشته باشند. این دانشکده تأکید کرده است که پس از اطلاع از سوابق و مواضع وی، همکاری با او را خاتمه داده است.

سوالات نمایندگان از وزیر علوم؛ همچنان بی‌پاسخ

گفتنی است که انتشار رسانه‌ای همکاری این دو استاد ضدانقلاب با دانشگاه تهران در حالی صورت پذیرفت، که طی ماه‌های اخیر تعدادی از نمایندگان مجلس نسبت به ترک فعل و کم‌کاری وزارت علوم در برخورد با اساتید ضدانقلاب حاضر در دانشگاه‌ها هشدار داده بودند.

به ویژه اینکه محمد منان رئیسی، نماینده مردم قم در مجلس در واکنشی انتقادی نسبت به آیین‌نامه جدید استخدامی اعضای هیئت علمی، خطاب به وزیر علوم گفته بود: «تمام موارد مربوط به صلاحیت عمومی استادان از جمله اعتقاد به قانون اساسی و دین اسلام، نداشتن سابقه عضویت در گروه‌های معارض، فعالیت علیه جمهوری اسلامی و حضور در اغتشاشات حذف شده است.» همچنین روح‌الله جابیت، نماینده مردم شیراز و عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی درباره نحوه برخورد با عوامل تحرکات ساختارشکنانه در دانشگاه‌ها سوالاتی را از وزیر علوم مطرح کرده و خطاب به وزیر علوم بیان داشته بود: «برای ریشه‌کن کردن تحرکات مخرب عوامل مخل نظم در دانشگاه که خسارت‌های مادی و معنوی متعدد به کشور وارد کردند، چه تدابیر مشخص سلبی و پیشگیرانه‌ای اندیشیده‌اید؟» وی همچنین به نقش برخی اعضای هیئت علمی در وقایع زمستان ۱۴۰۴ پرداخته

حضور دو استاد ضدانقلاب در دانشگاه تهران، انتقادات درباره عملکرد وزارت علوم را برجسته کرد

ضدانقلاب در دانشگاه؛

دست‌یخت جدید وزارت علوم

حضور جنجالی و انتقادبرانگیز دو استاد ضدانقلاب در دانشگاه تهران به عنوان مدرس، آنهم پس از آیین‌نامه جدید استخدامی وزات علوم که به گفته رئیس بسیج اساتید کشور، دو شرط التزام به ولایت فقیه و حضور در اغتشاشات در آن حذف شده است؛ بار دیگر انتقادات را به سمت وزارت علوم و عملکرد سیمایی صراف متوجه ساخت. موضوعی که پیش‌تر نیز با انتقاد نمایندگان مجلس از تغییر ضوابط جذب اعضای هیئت علمی و هشدارها درباره پیامدهای آن همراه شده بود، اما پرسش‌ها درباره عملکرد وزارت علوم در مواجهه با استادان هنجارشکن همچنان بی‌پاسخ مانده است.

امین مهاجر

روزنامه‌نگار

طی روزهای اخیر، حضور جنجالی دو استاد مدعو دانشگاه تهران که سوابق روشن و صریحی در عناد با جمهوری اسلامی و توهین به رهبر شهید انقلاب داشتند، انتقاد برانگیز شد. زهرا بیرشک که با نام «سپیده بیرشک» شناخته می‌شود، پیش‌تر به عنوان استاد مدعو با گروه فلسفه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران همکاری داشته است. بر اساس گزارش‌های منتشرشده، وی پیشینه انتشار مطالب توهین‌آمیز نسبت به مقدسات، از جمله حضرت زهرا(س)، در فضای مجازی را داشته و مدتی پیش نیز به عنوان کارشناس با یکی از شبکه‌های رسانه‌ای معاند خارج از کشور گفت‌وگو کرده بود. همچنین فرزند کلبعلی، دیگر مدرس حق‌التدریس دانشگاه تهران که خبر قطع همکاری با او منتشرشده، از مدرسان دانشکده حقوق و علوم سیاسی این دانشگاه بوده است. بر اساس گزارش‌های منتشرشده، وی در بیوگرافی پروفایل خود مطالب و عبارت‌هایی توهین‌آمیزی نسبت به رهبر شهید انقلاب و نظام جمهوری اسلامی منتشر کرده بود.

توضیحات دانشکده ادبیات

درباره علت تأخیر در قطع همکاری

دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران در واکنش به انتقادهای درباره اختصاص کلاس در ترم جاری به «بیرشک»، توضیحاتی غیرقابل، درباره زمان اطلاع از سوابق او و تصمیم به توقف تدریسش ارائه کرد. این دانشکده اعلام کرد: «در پی انتشار خبری در خصوص تدریس یک مدرس مدعو در دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، به اطلاع می‌رساند نامبرده پس از دو جلسه تدریس در گروه فلسفه و اطلاع از برخی سوابق و مواضع وی، از تاریخ ۲۳ مهرماه از تدریس منع و ورود وی به دانشگاه ممنوع شده است.»

در توضیح علت بی‌اطلاعی پیشین از برخی فعالیت‌های رسانه‌ای بیرشک نیز آمده است که وی با نام اصلی خود، زهرا بیرشک، از دانشجویان سابق این

یک اقتصاددان: هدررفت منابع ارزی پذیرفتنی نیست

یک اقتصاددان با تأکید بر ضرورت تغییر الگوی حکمرانی اقتصادی در شرایط تداوم جنگ و محاصره همه جانبه اقتصادی گفت: یک جنگ ترکیبی پیچیده و هوشمند با ابعاد شناختی، دستکاری افکار عمومی، اقتصادی و نظامی و با تحمیل محاصره همه جانبه اقتصادی علیه کشور آغاز شده است؛ هجمه‌ای که در تاریخ جهان بی سابقه یا کم سابقه به شمار می رود. بر اساس تحلیل ها و دیدگاه های من، از منظر آمریکای ترامپ و با لابی گری و هزینه کرد گسترده رژیم صهیونیستی، مذاکره به معنای تسلیم همه جانبه ایران است؛ بنابراین، کشور برسر دوراهی تسلیم یا مقاومت قرار دارد. وحید شقاقی شهری در ادامه افزود: بدیهی است که با توجه به شرایط اقتصادی کشور، تحریم های اقتصادی طولانی مدت، وضعیت سرمایه اجتماعی و هزینه های ضروری دفاع، مقاومت در برابر هژمونی نیز گزینه ای بسیار دشوار خواهد بود. از سوی دیگر، پذیرش گزینه تسلیم از نظر

سیاست های راهبردی و اقتصادی دست کم برای دو سال آینده باید بر پایه طراحی یک اقتصاد بسته، درونزا و مبتنی بر ظرفیت های تولیدی داخل تنظیم شود. این اقتصاددان اظهار کرد: نخستین راهبرد، اتخاذ سیاست های تثبیت اقتصادی است. دومین راهبرد نیز پیاده سازی حکمرانی داده محور است که باید حوزه های مختلف اقتصادی، پولی، مالیاتی، حمایتی و تجاری را پوشش دهد. در حوزه پولی، باید جریان نقدینگی و خلق پول درون زاد را شبکه بین بانکی به صورت لحظه ای رصد شود. شقاقی شهری سومین راهبرد پیشنهادی را حمایت همه جانبه از تولید ملی دانست و گفت: راهبرد دیگر، تخصیص قطره چکانی و کاملاً مدیریت شده منابع ارزی بر اساس اولویت محصولات راهبردی است؛ چراکه در شرایط محدودیت منابع، تخصیص ارز باید با اولویت بندی دقیق و متناسب با نیازهای اساسی کشور صورت گیرد.

دولت ترامپ به معنای چشم پوشی کشور از ساختار، ظرفیت و توانمندی های موشکی و هسته ای، نفت و استقلال سیاسی است. هر ایرانی وطن دوست، اهل تفکر و آگاه به تاریخ که حاضر به پذیرش ذلت و تحقیر غرور ملی نباشد و استقلال سیاسی برایش ارزشمند باشد، گزینه مقاومت را برمیگزیند. وی با بیان اینکه در صورت انتخاب گزینه مقاومت، سیاست های اقتصادی کشور باید متناسب با شرایط خطیر پیش رو با طراحی شود، تصریح کرد: برای تقویت تاب آوری اقتصاد ملی و جلوگیری از تحقق نقشه شوم دشمنان برای فروپاشی اقتصاد ایران، حداقل تا پایان دوره دوساله ترامپ، امکان تداوم الگوی حکمرانی اقتصادی گذشته به هیچ وجه وجود ندارد. الگوی گذشته، اقتصادی با مختصات یک اقتصاد باز، متکی بر صادرات نفت، وارداتی رویه، رانت محوری و ریخت و پاش گسترده منابع ارزی بوده است. از این رو، به دلیل محاصره همه جانبه کشور،

نوبنیاد از سقوط بانک های آمریکا تا کاهش بودجه اسرائیل گزارش می دهد؛

جنگ ایران به جان سهام بانک های آمریکا افتاد

تجاوز نظامی آمریکا و رژیم صهیونیستی به ایران در ۹ اسفند سال گذشته، در کنار پیامدهای نظامی و امنیتی، هزینه های اقتصادی قابل توجهی را نیز به اقتصاد جهانی تحمیل کرده است. بسته شدن تنگه هرمز، افزایش قیمت نفت، تشدید فشارهای تورمی، افت سهام بانک های آمریکایی و افزایش هزینه تأمین مالی دولت آمریکا بخشی از این پیامدها است. در اسرائیل نیز دولت بنیامین نتانیاهو در پی اختصاص منابع بیشتر به نیازهای نظامی، کاهش اعتبارات وزارتخانه های غیر نظامی را در دستور کار قرار داده است. در اروپا هم افزایش هزینه انرژی و حمل و نقل، چشم انداز تورم و رشد اقتصادی را با مخاطرات تازه ای روبه رو کرده است.

هادی مولائی

روزنامه نگار

وضعیت تنگه هرمز همچنان نقش تعیین کننده ای در اقتصاد جهان دارد. قیمت نفت برنت در پایان معاملات جمعه گذشته به ۱۰۹٫۸۶ دلار در هر بشکه رسید که بالاترین سطح از ماه مه سال جاری میلادی است. نگرانی از محدودیت عرضه و تنش های منطقه ای از عوامل اصلی افزایش قیمت بود. صندوق بین المللی پول نیز در گزارش چشم انداز اقتصاد جهانی هشدار داد که تداوم جنگ و افزایش قیمت نفت می تواند رشد اقتصادی جهان را محدود کند. یکی از روشن ترین نشانه های انتقال هزینه جنگ به اقتصاد آمریکا، هم زمانی افزایش تورم، تداوم هزینه های بالای استقراض دولت و افت سهام بانک های بزرگ این کشور است. بر اساس گزارشی از بلومبرگ، شاخص بانکی KBW (متشکل از ۲۴ بانک آمریکایی) شش هفته متوالی کاهش یافته است؛ روندی که طولانی ترین زنجیره افت هفتگی این شاخص از زمان بحران مالی سال ۲۰۰۸ به شمار می رود. این شاخص در مقایسه با اوج ثبت شده در ماه اوت، حدود ۱۳ درصد پایین تر قرار گرفته است. بر اساس همین گزارش، سهام «بنک آو آمریکا»، «استیت استریت» و «سیتی گروپ» به ترتیب ۱۸، ۱۴ و ۱۰ درصد افت کرده اند. با این حال، افزایش تورم و احتمال تداوم نرخ های بهره بالا بر نگرانی سرمایه گذاران در آمریکا افزوده است. هرمن چان، تحلیلگر بلومبرگ، هشدار داده است که تداوم نرخ های بهره بالا می تواند رشد اقتصادی را کند کند و به افزایش زبان های ناشی از وام دهی، فشار بیشتری بر بانک ها وارد آورد. در چنین شرایطی، بانک ها هم با افزایش هزینه تأمین منابع مواجه می شوند و هم ممکن است بخشی از مشتریان آن ها در بازپرداخت تسهیلات با مشکل روبه رو شوند. مسئله مهم آن است که افزایش نرخ بهره، اگرچه ابزاری برای مهار تورم محسوب می شود، اما هزینه تأمین مالی خانوارها، بنگاه ها و دولت را نیز بالا می برد؛ از این رو، تداوم شوک انرژی ناشی از جنگ، سیاست گذار آمریکایی را در موقعیتی دشوار قرار داده است.

جبهش تورم تولیدکننده در آمریکا

آمارهای آمریکا نشان می دهد فشارهای تورمی در ماه سپتامبر بار دیگر شدت گرفته است. بر اساس گزارش اداره آمار کار آمریکا، شاخص قیمت تولیدکننده در این کشور در سپتامبر نسبت به ماه قبل ۱۰٫۳ درصد افزایش یافت که بیشترین رشد ماهانه از مارس ۲۰۲۲

موج خبر

طاهری: فرآیند قیمت گذاری خودرو معیوب است

گران فروشی های متعدد ایران خودرو و افزایش قیمت محصولات این شرکت، بار دیگر انتقادها به نحوه قیمت گذاری خودرو و عملکرد نهادهای ناظر را برانگیخته است. در حالی که خودروسازان افزایش هزینه های تولید را از دلایل رشد قیمت عنوان می کنند، پرسش اصلی درباره صحت قیمت تمام شده اعلامی و نظارت بر هزینه های زنجیره تأمین همچنان پابرجاست. تکرار این حواشی در حالی است که خریداران همچنان با قیمت های بالا و هزینه های سنگین خرید خودرو مواجه اند. مصطفی طاهری، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس، در انتقاد از گران فروشی ایران خودرو گفت: بر اساس یک فرمول کلی، قیمت تمام شده به علاوه سود، حق هر تولیدکننده است و اگر کسی منکر این موضوع شود، بدیهیات اقتصاد را انکار کرده است. طاهری ادامه داد: بحث کنونی ما پیرامون تعارض منافع و صحت قیمت تمام شده ای است که خودروساز اعلام می کند.

معتقدیم فرآیند تعیین قیمت تمام شده خودروها در کشور معیوب است؛ چراکه فاکتورهایی که ایران خودرو ارائه می دهد، تأیید می شود، بدون اینکه برای راستی آزمایی به ابتدای زنجیره تأمین خودرو بازگردند. ضمن اینکه بخشی از قطعات نیز توسط کروز تأمین می شود. این فرآیند در حالی راستی آزمایی نمی شود که ممکن است قیمت های درج شده در فهرست های ارائه شده، چند درصد بالاتر از قیمت واقعی باشد.

او ادامه داد: با توجه به شرایط کشور، خودروساز می تواند اولویت هایی را در نظر بگیرد؛ کمابینکه سود کمتری ببرد و در ازای آن، با جلب رضایت مشتری، سرمایه اجتماعی خود را حفظ کند؛ اما متأسفانه چنین رویکردی در عملکرد ایران خودرو مشاهده نمی شود.

این نماینده مجلس با اشاره به تأثیر تحریم خودروسازان بر افزایش قیمت خودروها اظهار کرد: قطعاً تحریم در قیمت خودروها اثرگذار است، اما میزان تأثیر آن محل بحث است؛ چراکه نحوه واردات قطعات با دوران پیش از تحریم متفاوت است. با این حال، باید راستی آزمایی شود که تحریم ها تا چه میزان بر قیمت ها تأثیر گذاشته اند. هم اکنون وظیفه وزارت صنعت، معدن و تجارت، شورای رقابت و سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان است که به این روند رسیدگی کنند و اجازه ندهند در حق مردم اجحاف شود.

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس در انتقاد از نحوه ارائه گزارش وزارت صمت درباره وضعیت حوزه خودرو تأکید کرد: روند فعالیت وزارت صمت در حوزه خودرو به عنوان تنظیم گر نیز معیوب است؛ چراکه گزارش های ناقصی ارائه می دهد، در حالی که باید اطلاعات دقیقی در این حوزه داشته باشد. همچنین، سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان باید از جزئیات نحوه قیمت گذاری خودروها مطلع باشد و شورای رقابت نیز باید در این حوزه پاسخگو باشد؛ اما متأسفانه هیچ یک از این مجموعه ها به وظایف خود در حوزه خودرو به درستی عمل نمی کنند.

همچنین بر ضرورت افزایش بهره وری، اصلاحات ساختاری و کنترل بدهی دولت ها تأکید کرده است. در همین حال، صندوق بین المللی پول اعلام کرد که اروپا با وجود عبور از شوک اولیه جنگ، همچنان با پیامدهای افزایش قیمت انرژی روبه رو است. گزارش چند روز پیش رویترز نیز نشان می دهد اروپا ممکن است یک سال دیگر با قیمت های بالای گاز مواجه باشد. برآورد شده است که ذخایر گاز این منطقه در نوامبر به حدود ۷۵ تا ۷۸ درصد ظرفیت برسد که پایین تر از میانگین پنج ساله است. کاهش عرضه گاز طبیعی مایع (LNG) از قطر و امارات، رقابت اروپا و آسیا را برای تأمین محموله های موجود تشدید کرده است. این وضعیت برای صنایع انرژی برار اروپا، از جمله صنایع شیمیایی، فلزات و تولید کالاهای واسطه ای، به معنای افزایش هزینه تولید است. خانوارها نیز با تعدید قراردادهای انرژی ممکن است با تعرفه های بالاتری مواجه شوند. از سوی دیگر، افزایش تورم می تواند مسیر سیاست پولی اروپا را تغییر دهد؛ زیرا افزایش نرخ بهره اگرچه به کنترل تورم کمک می کند، هزینه تأمین مالی بنگاه ها و خانوارها را نیز بالا می برد.

انتقال ۸۴۰ میلیون دلار

از خدمات به خریدهای نظامی

در میان طرف های مستقیم جنگ، وضعیت بودجه ای رژیم صهیونیستی نشانه روشنی از افزایش فشار هزینه های جنگ است. روزنامه اقتصادی «الکالیست» گزارش داد دولت بنیامین نتانیاهو کاهش ۲۰۶ میلیارد شکل (حدود ۸۴۰ میلیون دلار) از بودجه وزارتخانه های غیر نظامی را برای تأمین خریدهای فوری نظامی تصویب کرد. این مبلغ معادل حدود ۴۰۹ درصد از بودجه انعطاف پذیر دولت است. وزارت حمل و نقل با کاهش ۴۲۳ میلیون شکل، نهادهای نظارتی با کاهش ۳۸۷ میلیون شکل و وزارتخانه های آموزش، بهداشت و رفاه در مجموع با کاهش حدود ۴۲۰ میلیون شکل مواجه می شوند. همچنین حدود ۱۶۵ میلیون شکل از اعتبارات بازسازی مناطق شمالی و جنوبی اسرائیل در فهرست کاهش ها قرار گرفته است. این تصمیم صرفاً یک جابه جایی حسابداری نیست؛ زیرا کاهش اعتبارات غیر نظامی می تواند بر توان دستگاه های عمومی برای اجرای طرح ها و ارائه خدمات اثر بگذارد. یکی از پیامدهای مالی جنگ در اسرائیل، رقابت فزاینده میان نیازهای نظامی و اعتبارات خدمات عمومی است. هرچه هزینه های جنگ بیشتر شود، دولت این رژیم به تصمیم های دشوارتری درباره تأمین مالی آموزش، بهداشت، رفاه، حمل و نقل و بازسازی مناطق آسیب دیده مواجه خواهد شد.

به شمار می رود. این شاخص در مقیاس سالانه نیز ۶٫۳ درصد رشد کرد که بالاترین میزان از دسامبر ۲۰۲۲ است. افزایش ۱۰٫۸ درصدی قیمت انرژی در سطح تولیدکننده سهم مهمی در این جهش داشته است. قیمت کالاهای نهایی نیز در مجموع ۲۰۶ درصد بالا رفت و افزایش قیمت خدمات به ۵۰٫۸ درصد رسید. این ارقام نشان می دهد فشار هزینه ها تنها به نفت و سوخت محدود نمانده و بخش های دیگری از اقتصاد را نیز درگیر کرده است. هم زمان، اداره آمار کار آمریکا گزارش داد که شاخص قیمت مصرف کننده در سپتامبر نسبت به ماه قبل ۰۰۶ درصد و در مقیاس سالانه ۳۰٫۷ درصد افزایش یافته است. قیمت بنزین در این ماه ۹۰٫۱ درصد بالا رفت و بیش از نیمی از افزایش ماهانه شاخص کل را شکل داد. شاخص انرژی نیز ۵۰۲ درصد رشد کرد. این آمارها برای خانوارهای آمریکایی به معنای افزایش هزینه رفت و آمد، انرژی و بخشی از کالاهای خدمات است. برای بنگاه ها نیز رشد هزینه تولید می تواند حاشیه سود را کاهش دهد یا به افزایش قیمت محصولات منجر شود. در همین حال، انتظار برای تصمیم بعدی فدرال رزرو اهمیت بیشتری پیدا کرده است؛ اگر سیاست گذار پولی برای مقابله با تورم به افزایش دوباره نرخ بهره روی بیاورد، فشار بر بازار اعتبار و هزینه بدهی دولت نیز تشدید خواهد شد.

یک تریلیون دلار هزینه بهره در یک سال

فشار اقتصادی جنگ در شرایطی افزایش یافته که دولت آمریکا با بار سنگین بدهی عمومی نیز مواجه است. بلومبرگ در گزارش دیگری با استناد به داده های وزارت خزانه داری آمریکا نوشت: خالص هزینه بهره بدهی دولت در سال مالی ۲۰۲۶ تا پایان سپتامبر به ۱۰۰۵ تریلیون دلار رسیده که ۸ درصد بالاتر از رقم ۹۲۰ میلیارد دلاری سال مالی ۲۰۲۵ است. برآورد بنیاد «پیتزرجی. پیترسون» نشان می دهد هزینه بهره بدهی ممکن است به حدود ۳۰۲ درصد از تولید ناخالص داخلی برسد و از رکورد قبلی ثبت شده در سال ۱۹۹۱ عبور کند.

اروپا: انرژی گران تر و افزایش تورم

اقتصاد اروپا نیز از پیامدهای جنگ و اختلال در بازار انرژی مصون نمانده است. وابستگی بخشی از صنایع و خانوارهای اروپایی به واردات گاز و فرآورده های نفتی، این منطقه را در برابر اختلال در عرضه آسیب پذیر کرده است. رویترز با اشاره به ارزیابی صندوق بین المللی پول نوشت: رشد اقتصادی منطقه یورو برای سال ۲۰۲۶ حدود ۰٫۱ درصد و برای سال ۲۰۲۷ حدود ۰٫۲ درصد پیش بینی شده است. این نهاد

نوبنیاد گزارش می‌دهد؛

حرکت لاک‌پشتی وزارت راه برای حل چالش مرز پاکستان

توقف مبادلات تجاری در مرز ایران و پاکستان، بار دیگر آسیب‌پذیری مسیرهای زمینی تجارت خارجی کشور را آشکار کرده است؛ بحرانی که اگرچه در آخرین تحول، با تصمیم پاکستان برای تعلیق تجارت از دو گذرگاه رسمی و با استناد به ملاحظات امنیتی و مقابله با قاچاق تشدید شده است، اما ریشه‌های آن را نمی‌توان صرفاً در یک تصمیم مرزی جست‌وجو کرد. افزایش وابستگی به مسیرهای زمینی در

محمد حسین علی‌اکبری

روزنامه‌نگار

بر اساس گزارش روزنامه پاکستانی «داون» در ۲۶ مهر، وزارت بازرگانی پاکستان با صدور بخشنامه‌ای، دستور پوششیدن خود دربارۀ تجارت با ایران را پس گرفت و مبادلات تجاری از گذرگاه‌های رسمی «گبد-ریمدان» و «تفتان» را به حالت تعلیق درآورد. این تصمیم، صدها خودروی باری حامل کالاهایی از جمله گاز مایع، برنج و محصولات کشاورزی را در دوسوی مرز متوقف کرد. در توضیح این تصمیم، شاهد ریند (Shahid Rind)، مشاور رسانه‌ای و امور سیاسی سرور زیرایالت بلوچستان پاکستان، اعلام کرد که هدف از تعطیلی موقت مرز، رسیدگی به نگرانی‌های امنیتی، جلوگیری از قاچاق و بهبود مدیریت مرزی است. در مقابل، اسماعیل بقائی، سخنگوی وزارت امور خارجه ایران، توقف مبادلات راناشی از مسائل فنی دانست و از ادامه رایزنی‌ها برای حل مشکل خبر داد.

مقام پاکستانی نیز از تداوم گفت‌وگوهای دو کشور و احتمال بازگشایی مرز سخن گفته است. با این حال، در گزارش منتشرشده، زمان قطعی ازسرگیری تجارت اعلام نشده است. این تفاوت در روایت دو طرف اهمیت دارد؛ بنابراین، تازمانی که جزئیات مذاکرات و دلایل اجرایی این تصمیم منتشر نشود، نمی‌توان تمام ابعاد این توقف را به یک علت مشخص نسبت داد. آنچه فعلاً روشن است، تصمیم‌داری پاکستان برای تعلیق تجارت و ضرورت مذاکره برای رفع آن است.

اگر تصمیم اخیر پاکستان علت مستقیم توقف کنونی باشد، شرایط جنگی منطقه را باید در زمره عوامل تشدیدکننده آسیب‌پذیری تجارت ایران به‌شمار آورد. جنگ (محاصره دریایی آمریکا) و محدودیت‌های ناشی از آن، مسیرهای متعارف تجارت دریایی را با اختلال مواجه کرده و اهمیت مسیرهای زمینی از جمله مرزهای ایران با پاکستان و ترکیه را افزایش داده است. گزارش روزنامه وال‌استریت ژورنال در ۲۶ شهریور نیز از معطلی صدها کامیون ایرانی در مرز پاکستان و دشواری‌های فرایند ترانزیت زمینی خبر داده بود. براساس این گزارش، مشکلات اداری، افزایش هزینه‌ها و ناهماهنگی در فرایند عبور کالا، در کنار فشارهای ناشی از جنگ و محدودیت تجارت دریایی، انتقال محموله‌ها را دشوارتر کرده است. گزارش آسوشیتدپرس در مهرماه نیز حاکی از افزایش تردد کامیون‌ها و صف‌های طولانی در مرز ترکیه بود؛ وضعیتی که در پی تلاش ایران برای انتقال بخشی از تجارت به مسیرهای زمینی تشدید شده است.

پی اختلال در تجارت دریایی، مشکلات اداری و گمرکی، محدودیت زیرساخت‌های مرزی و ناامنی‌های منطقه‌ای، مجموعه عواملی هستند که عبور کالا را با دشواری بیشتری مواجه کرده‌اند. در چنین شرایطی، انتظار می‌رود وزارت راه و شهرسازی به‌جای تمرکز بر موضوعات حاشیه‌ای، پیگیری فعال رفع موانع ترانزیتی و جلوگیری از انباشت مشکلات در مرزها را در اولویت قرار دهد.

این شواهد نشان می‌دهد که بحران مرز پاکستان را نمی‌توان جدا از تحولات بزرگ‌تر تجارت خارجی ایران بررسی کرد. با این حال، میان «فشار جنگی بر تجارت زمینی» و «تحریم رسمی مسیرهای زمینی» تفاوت وجود دارد. تاکنون، تصمیم اخیر پاکستان به‌طور رسمی با ملاحظات امنیتی، مقابله با قاچاق و مسائل اداری اعلام شده است و شواهد موجود برای اینکه این اقدام را بخشی از یک برنامه هماهنگ برای تحریم زمینی ایران بدانیم، کافی نیست. با وجود این، خطر محدود شدن هم‌زمان مسیرهای دریایی، هوایی و زمینی را نباید دست‌کم گرفت. هنگامی که مسیرهای هوایی با محدودیت مواجه‌اند و تجارت دریایی نیز زیر فشار محاصره قرار دارد، هرگونه اختلال در یک گذرگاه زمینی می‌تواند هزینه و زمان انتقال کالا را افزایش دهد و دامنه آسیب‌پذیری زنجیره تأمین را گسترده‌تر کند.

اقتصاد، امنیت یا سیاست؟ کدام تعیین‌کننده است؟

در بررسی علت توقف کامیون‌ها، باید میان علت مستقیم، عوامل زمینه‌ای و پیامدهای اقتصادی تفکیک قائل شد. تجربه ماه‌های اخیر نشان داده است که حتی در شرایط باز بودن رسمی مرز، مشکلات اجرایی و اداری باعث معطلی چندروزه یا حتی طولانی‌تر کامیون‌ها و محموله‌ها شده است. از نظر اقتصادی نیز توقف ناوگان باری صرفاً به معنای معطلی راننده و وسیله نقلیه نیست؛ بلکه خواب سرمایه، افزایش هزینه سوخت و نگهداری، احتمال فساد کالاهای کشاورزی، تأخیر در تحویل محموله‌ها و افزایش بهای تمام‌شده تجارت، از پیامدهای مستقیم اختلال در حمل و نقل به‌شمار می‌روند. ادامه این وضعیت می‌تواند به زیان صادرکنندگان، واردکنندگان، شرکت‌های حمل و نقل و مصرف‌کنندگان نهایی تمام شود.

حرکت لاک‌پشتی وزارت راه برای رفع مسئله

نکته قابل توجه دیگر این است که بیش از یک ماه از معطلی کامیون‌ها در مرز ایران و پاکستان می‌گذرد و این مرز اخیراً نیز بسته شده است. در این مدت، اقدام ملموسی برای رفع این معضل انجام نشده و اگر هم گامی برداشته شده، رسانه‌ای و اعلام نشده است. در چنین شرایطی عملکرد وزارت راه و شهرسازی نیازمند بازبینی است؛ این وزارتخانه برای کاهش زمان توقف کامیون‌ها، رفع گلوگاه‌های ترانزیتی و حفظ جریان پیوسته حمل و نقل چه اقداماتی انجام داده است؟ در کنار وزارت راه و شهرسازی، وزارت امور خارجه باید

تالار شیشه‌ای

تداوم افت شاخص بورس در سایه فشار فروشندگان

بازار سهام معاملات دیروز (یکشنبه ۲۶ مهر ۱۴۰۵) را با فشار سنگین فروش آغاز کرد؛ به‌طوری‌که ۶۹ درصد نمادها در آغاز معاملات سرخ‌پوش بودند و ارزش سفارش‌های فروش به ۱۷ هزار میلیارد تومان در برابر ۷ هزار میلیارد تومان تقاضا رسید. اما با افزایش تدریجی تقاضا، از شدت عرضه‌ها کاسته شد و در پایان معاملات، ۶۱ درصد نمادها سبزپوش شدند و ارزش صف‌های خرید به ۷۰۳ هزار میلیارد تومان رسید. سنگین‌ترین صف‌های فروش به صندوق‌های سهامی با ۳۰۴ هزار میلیارد تومان اختصاص داشت. صنایع فلزی با ۲۰۵ هزار میلیارد تومان، معدنی با ۲۰۴ هزار میلیارد تومان، بانکی با ۱۰۱ هزار میلیارد تومان و شیمیایی با یک هزار میلیارد تومان نیز در میان گروه‌های پرفشار قرار داشتند. با وجود این شرایط، ارزش سفارش‌های فروش نسبت به پایان معاملات روز شنبه حدود ۱۱ هزار میلیارد تومان کاهش یافت و تقاضا نیز حدود ۳ هزار میلیارد تومان افزایش پیدا کرده بود. ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی دیروز به ۵۳ هزار و ۷۸۰ میلیارد تومان رسید. مجموع ارزش معاملات بورس و فرابورس نیز در محدوده ۱۷۴ هزار میلیارد تومان قرار گرفت و ارزش کل بازارهای سهام به ۲۸ هزار و ۱۰۵ هزار میلیارد تومان رسید. با وجود افزایش تقاضا، حقیقی‌ها ۲۸۵۲ میلیارد تومان در بورس تهران با کاهش ۸۴ هزار و ۸۱۹ صندوق‌های سهامی خارج کردند. البته تراز معاملات بخش سهام به منفی ۳۰۳ هزار میلیارد تومان رسید. در مقابل، صندوق‌های سهامی حدود ۵۰۰ میلیارد تومان نقدینگی جذب کردند. همچنین حدود ۳۴۱۵ میلیارد تومان پول از صندوق‌های درآمد ثابت خارج شد. شاخص کل بورس افزایش ۰۰۱ درصدی را به ثبت رساند و واحدی (۱۰۳ درصد) در ارتقا ۸ میلیون و ۱۸۰ هزار و ۳۳۷ واحد ایستاد. شاخص کل هم‌وزن نیز با افت حدود ۲۲۷۵ واحدی (۰۰۱ درصد) به ۲ میلیون و ۱۸۹ هزار و ۷۲۸ واحد رسید. در مقابل، شاخص کل فرابورس با رشد ۱۴۳ واحدی (۰۲۲ درصد) در محدوده ۶۵ هزار و ۴۶ واحد قرار گرفت. اختلاف عملکرد شاخص کل و هم‌وزن نشان می‌دهد فشار فروش در نمادهای بزرگ و شاخص‌ساز بیشتر بوده است. هرچند در دادوستدها ۵۱۹ نماد مثبت و ۳۳۸ نماد منفی بودند.

سه سناریو پیش روی بازار سهام

حجت‌الله صیدی، رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار روز گذشته از تدوین برنامه‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت برای بازار سرمایه خبر داد و گفت: برنامه بلندمدت برای دو تا سه سال آینده طراحی می‌شود، برنامه کوتاه‌مدت نیز یک برنامه ۶ ماهه است که از ابتدای آبان تا پایان فروردین ۱۴۰۶ اجرایی خواهد شد. او با اشاره به تحولات سیاسی و بین‌المللی، سه سناریوی توافق دیپلماتیک، تشدید تنش و جنگ، و تداوم شرایط فعلی را تشریح کرد و گفت: سناریوی نخست، احتمال دستیابی به توافق در عرضه دیپلماسی است که احتمال آن از ۲ سناریوی دیگر کم‌تر است، اما در صورت تحقق، کاهش تحریم‌ها را در پی خواهد داشت. سناریوی دوم احتضام تشدید تنش و جنگ سناریوی سوم، ادامه وضع فعلی است که محتمل‌ترین سناریو قلمداد می‌شود.

فشار فروش کم شد

رباب وفایی، کارشناس بازار سرمایه، با اشاره به تغییر روند معاملات در نیمه دوم دومین روز هفته گفت: «بازار سهام برخلاف روز شنبه، دیروز تا حدودی از هیجانات کاذب فاصله گرفت و وزن بیشتری به شرایط بنیادی داد. در نیمه دوم معاملات، روند تابلو تا حدودی تغییر کرد و با افزایش تقاضا و ثبت رنج‌های مثبت، ۳۲۲ نماد از محدوده بازدهی منفی به مثبت رسیدند.» «او همچنین نرخ ارز، به‌ویژه دلار نیما، و گزارش‌های فصلی و ۶ ماهه شرکت‌ها را از عوامل اثرگذار بر معاملات دانست و پیش‌بینی کرد با افزایش انتشار گزارش‌ها، مسیر معاملاتی شرکت‌ها از یکدیگر متمایز شود.» با توجه به کاهش صف‌های فروش، افزایش تعداد نمادهای مثبت و برتری صف‌های خرید، احتمال بهبود تقاضا در معاملات امروز وجود دارد. با این حال، خروج پول حقیقی نشان می‌دهد هنوز نمی‌توان از پایان روند اصلاحی سخن گفت.

لغو ناگهانی یک معافیت از سوی پاکستان

پاکستان از سال ۲۰۱۶ و در پی رأی دادگاهی در ایالت بلوچستان، کشورهای ایران، روسیه و افغانستان را از الزام به اجرای فرایندهای بانکی واردات مستثنا کرده بود. اکنون با لغو این معافیت، حدود ۳۰۰۰ کامیون در مرز سرگردان شده‌اند که ۱۸۰۰ دستگاه از آن‌ها مربوط به کالاهای صادراتی ایران و ورودی به پاکستان است. طبق بخشنامه‌های منتشرشده از سوی طرف پاکستانی، معافیت مربوط به ثبت فرم الکترونیکی واردات کالا از ایران و طی تشریفات بانکی متناظر با آن، و همچنین معافیت مربوط به ترانزیت خودرو و کالاهای با مبدأ جمهوری آذربایجان از مسیر زمینی ایران لغو شده است. علی شریعتی، عضو اتاق بازرگانی ایران، در این باره می‌گوید: این اختلال به فرم واردات در کشور پاکستان برمی‌گردد که سازوکاری بانکی است و تاکنون ایران از طی مراحل آن معاف بوده است. با توجه به تحرکات و شیطن‌ت‌هایی که با هدف ایجاد اختلال در روابط تجاری ایران و پاکستان صورت می‌گیرد، عصر جمعه طرف پاکستانی با انتشار بخشنامه‌هایی، این معافیت را ملغی اعلام کرد.

بین الملل

موافقت امارات با ازسرگیری پرداخت پول به مزدوران در یمن

روزنامه گاردین گزارش داد که امارات متحده عربی با ازسرگیری پرداخت‌های مالی به برخی نیروهای یمنی مخالف انصارالله موافقت کرده است. اقدامی که در پی پیشروی‌های اخیر نیروهای انصارالله و افزایش نگرانی کشورهای حوزه خلیج فارس از تغییر موازنه نظامی در یمن صورت می‌گیرد.

در چارچوب توافق تازه میان ابوظبی و ریاض، عربستان سعودی نیز پذیرفته است از نیروهای ضدانصارالله در جنوب یمن پشتیبانی هوایی کند. این توافق نشانه‌ای از تلاش دو کشور برای ترمیم اختلافات عمیق بر سر آینده یمن است.

بر اساس این گزارش، تیپ‌های موسوم به «العمالقه» از جمله نیروهایی هستند که پیش‌تر از سوی امارات آموزش دیده و تأمین مالی می‌شدند و در ائتلاف نظامی مخالف انصارالله از توان عملیاتی قابل توجهی برخوردارند. امارات در ژانویه ۲۰۲۴ عملیات خود در یمن را متوقف کرد و جریان مالی به این نیروها نیز قطع شد.

گاردین نوشت پیشروی‌های نیروهای انصارالله در مناطق راهبردی نزدیک باب‌المندب و دریای سرخ، معادلات منطقه را تغییر داده و نگرانی ریاض و ابوظبی را افزایش داده است. این تحولات در شرایطی رخ می‌دهد که عربستان نیز با حملات موشکی و پهپادی و اختلال در زیرساخت‌های خود مواجه شده است.

خیابان‌های جنگی پاریس، دومینوی اعتراضات اقتصادی در اروپا را آغاز میکند؟

مکرون در آتش کارما

در حالی‌که خیابان‌های فرانسه صحنه اعتراضات گسترده، درگیری معترضان با نیروهای پلیس و بازداشت‌های انبوه شده و بحران آموزش و کمبود امکانات تحصیلی به یکی از محورهای نارضایتی تبدیل شده است، حضور امانوئل مکرون و همسرش بریژیت در کنسرت سلین دیون، موجی از انتقادهای را برانگیخته است. رئیس‌جمهوری که در مواجهه با اغتشاشات ایران، از قاتلان و جنایتکاران حمایت می‌کرد و در مواضع خود مدعی دفاع از آزادی بود، اکنون در برابر اعتراضات داخلی فرانسه با زبان تهدید، برخورد امنیتی و وعده مجازات سخن می‌گوید. تناقضی که بار دیگر ادعاهای غرب درباره دموکراسی و آزادی بیان را زیر سؤال برده است.

برخورد‌های امنیتی، به نمادهای جمهوری فرانسه نیز رسیده است. حضور این شعارها بر پیکره ماریان، نماد آزادی و جمهوری در فرانسه، تصویری معنادار از شکاف میان شعارهای رسمی دولت درباره آزادی و برابری و اعتراض بخشی از جامعه به عملکرد نهادهای حکومتی ارائه می‌کند. از سوی دیگر، ساختمان شهرداری شهر لیموژ پس از آنکه در جریان درگیری‌ها به آتش کشیده شد، آسیب جدی دید و برج ناقوس آن فرو ریخت. بر اساس ارقام اعلام شده از سوی مقام‌های فرانسوی درباره تظاهرات روز شنبه، حدود ۵۵۰ هزار نفر در ۱۱۰ تجمع در سراسر کشور شرکت کردند که ۱۱۰ هزار نفر از آنان در پاریس حضور داشتند. همچنین شمار بازداشتی‌های اعتراضات پاریس ۱۲۰۰ نفر بوده و گزارش‌هایی نیز از مجروح شدن ۱۵۰ افسر پلیس منتشر شده است.

آنچه امروز در فرانسه جریان دارد، آزمون‌های سنجش فاصله میان ادعاهای سیاسی و عملکرد واقعی دولت است. مکرون نمی‌تواند در خارج از مرزهای فرانسه، حمایت از اعتراضات را نشانه پابندی به آزادی معرفی کند، اما در داخل، بدون توجه کافی به ریشه‌های نارضایتی، عمدتاً با زبان تهدید و مجازات پاسخ دهد و هم‌زمان در میانه بحران، با حضور در برنامه‌ای تفریحی، تصویری از بی‌اعتنایی به نگرانی‌های عمومی ایجاد کند. فرانسه که سال‌ها خود را یکی از مهدهای آزادی و دموکراسی معرفی کرده، اکنون باید نشان دهد که این مفاهیم صرفاً ابزار فشار سیاسی بر دیگر کشورها نیستند. پاسخ به بحران نیز نه با نمایش قدرت پلیس و نه با بی‌اعتنایی به مطالبات مردم، بلکه با رسیدگی به مشکلات واقعی، تأمین امکانات آموزشی و تضمین حق اعتراض مسالمت‌آمیز امکان‌پذیر خواهد بود.

صهیونیستی و ترامپ همراه بود، مکرون و دیگر مقام‌های غربی در مواضع خود از معترضان حمایت می‌کردند و از ضرورت احترام به آزادی و حقوق شهروندان سخن می‌گفتند.

این حمایت‌ها در شرایطی صورت می‌گرفت که ترامپ علناً از امکان ارسال سلاح برای کردها و گروه‌هایی سخن گفته بود و رژیم صهیونیستی نیز با ادبیاتی مداخله جویانه اعلام کرده بود که در کنار تظاهرات در خیابان حضور دارد.

اکنون همان رئیس‌جمهوری که در قبال ناآرامی‌های ایران از زبان حمایت استفاده می‌کرد، در مواجهه با اعتراضات داخلی فرانسه از تعقیب و مجازات سخن می‌گوید.

یکی از شعارهایی که در میان تصاویر منتشر شده از اعتراضات مورد توجه قرار گرفته، به روشنی فاصله میان مطالبات آموزشی و پاسخ امنیتی دولت را هدف می‌گیرد: «در فرانسه به ازای هر ۳۵ دانش‌آموز، یک معلم و به ازای هر دانش‌آموز، ۳۵ پلیس ضدشورش وجود دارد».

همچنین در جریان اعتراضات سراسری فرانسه به افزایش هزینه‌های زندگی، معترضان در میدان جمهوری پاریس، جلیقه‌ای زردرنگ بر تن مجسمه «ماریان» قرار دادند. نمادی که یادآور جنبش جلیقه‌زدها و موج اعتراضات اجتماعی سال‌های گذشته در این کشور است. این جلیقه حامل پیام‌هایی در انتقاد از عملکرد پلیس و متهم کردن نیروهای امنیتی به آسیب رساندن به دانش‌آموزان دبیرستانی بود.

اقدامی نمادین که نشان می‌دهد خشم معترضان از فشارهای اقتصادی و

احسان میرباقری

روزنامه‌نگار

خیابان‌های فرانسه بار دیگر به صحنه رویارویی معترضان و نیروهای امنیتی تبدیل شده است. اعتراضاتی که در کنار مطالبات اجتماعی و اقتصادی، نارضایتی از وضعیت آموزش و کمبود امکانات مدارس را نیز به نمایش گذاشته است.

در چنین شرایطی، انتشار خبر حضور امانوئل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه، و همسرش بریژیت در کنسرت سلین دیون، پرسش‌های تازه‌ای درباره اولویت‌های رئیس‌جمهور این کشور برانگیخته است. در حالی‌که خانواده‌های فرانسوی از کمبود معلم، تراکم کلاس‌ها و محدودیت امکانات آموزشی گلایه دارند و خیابان‌ها شاهد درگیری و بازداشت معترضان است، تصاویر و گزارش‌های مربوط به حضور رئیس‌جمهور در یک برنامه تفریحی، برای منتقدان نمادی از فاصله میان کاخ الیزه و واقعیت زندگی مردم شده است.

تناقض زمانی آشکارتری می‌شود که مواضع مکرون در قبال اغتشاشات ایران با برخورد او در برابر معترضان کشور خودش مقایسه شود. در جریان ناآرامی‌های ایران در سال ۱۴۰۴، کودتایی که با حمایت علنی رژیم

استاندارد دوگانه الیزه

در جریان ناآرامی‌های ایران در سال ۱۴۰۴، کودتایی که با حمایت علنی رژیم صهیونیستی و ترامپ همراه بود، مکرون و دیگر مقام‌های غربی در مواضع خود از معترضان حمایت می‌کردند و از ضرورت احترام به آزادی و حقوق شهروندان سخن می‌گفتند!

یادداشت

اعتراضات سراسری علیه ترامپ در آستانه انتخابات

محسن پوردادفر
روزنامه‌نگار

خیابان‌های آمریکا بار دیگر علیه دونالد ترامپ به میدان آمده‌اند. هم‌زمان با نزدیک شدن به انتخابات میان‌دوره‌ای کنگره، جنبش اعتراضی «نه به پادشاه» (No Kings) در شهرها و مناطق مختلف ایالات متحده تجمع‌هایی برگزار کرد. تجمع‌هایی که محور اصلی آن مخالفت با سیاست‌های رئیس‌جمهور، اعتراض به اقدامات مهاجرتی دولت و فراخوان برای رأی‌دادن زود هنگام بود. برگزارکنندگان برای این روز بیش از سه هزار برنامه در ۵۰ ایالت آمریکا و واشنگتن دی‌سی تدارک دیده بودند؛ اقدامی که نشان می‌دهد مخالفان ترامپ در آستانه انتخابات سوم نوامبر، بسیج خیابانی را به مرحله سازمان‌دهی انتخاباتی رسانده‌اند. به گزارش گاردین، جنبش «نه به پادشاه» طی دو سال گذشته میلیون‌ها آمریکایی را در اعتراض به آنچه سوءاستفاده از قدرت و تهدید دموکراسی می‌خواند، به خیابان‌ها کشانده است. این جنبش در دوره دوم ریاست جمهوری ترامپ، اعتراض به تعطیلی دولت، اخراج کارکنان فدرال، برخوردهای مهاجرتی، تیراندازی‌های مرگبار مأموران اداره مهاجرت و گمرک آمریکا، جنگ‌های خارجی و استقرار نیروهای نظامی در شهرهای آمریکا را در دستور کار قرار داده است.

اکنون راهبرد مخالفان تغییر کرده است و خیابان باید به صندوق رأی متصل شود. برگزارکنندگان اعلام کرده‌اند که می‌خواهند یکی از بزرگ‌ترین روزهای رأی‌گیری زود هنگام در تاریخ انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا را برگزار کنند. آن‌ها همچنین در حال آموزش ناظران انتخاباتی و تشکیل شبکه‌هایی برای واکنش سریع به اعتراض‌های احتمالی درباره نتایج انتخابات هستند.

لس آنجلس تایمز گزارش داده است که صدها نفر در مرکز لس آنجلس گرد هم آمدند و با پلاکاردهایی علیه ترامپ، سیاست‌های مهاجرتی دولت و آنچه گرایش‌های اقتدارگرایانه می‌دانستند، اعتراض کردند. در این تجمع، سناتور ایالتی، ساشا زنه پرز، عملیات مهاجرتی دولت را عامل ایجاد ترس در جوامع مهاجرت‌نویس کرد و بر ضرورت حفاظت از حق رأی تأکید گذاشت.

در نیویورک و واشنگتن نیز معترضان با شعارهایی مانند «به رأی من دست نزنید» خواستار مشارکت گسترده در انتخابات شدند. در تجمع آتلانتا، مایکل جولیان باند، عضو شورای شهر، رأی‌دادن را ابزار اصلی شهروندان برای اثرگذاری بر آینده سیاسی کشور دانست. این اعتراضات در ادامه موج‌های پیشین جنبش «بدون پادشاه» برگزار شد. موج‌هایی که موضوعاتی چون سیاست‌های مهاجرتی، جنگ با ایران و افزایش قیمت سوخت و مواد غذایی را نیز هدف قرار داده بودند.

ترامپ که همچنان درباره سلامت انتخابات و رأی‌گیری پستی مواضع جنجالی دارد، اکنون با جبهه‌ای روبه‌روست که تلاش می‌کند اعتراض به سیاست‌های دولت را به کنش انتخاباتی هماهنگ تبدیل کند. در سوی دیگر، بازترسیم حوزه‌های انتخاباتی در برخی ایالت‌های تحت کنترل جمهوری خواهان، پس از محدود شدن بخشی از حمایت‌های قانون حقوق رأی در دیوان عالی، به یکی دیگر از محورهای مناقشه تبدیل شده است. در چنین شرایطی، خیابان‌ها، دادگاه‌ها، حوزه‌های رأی‌گیری و راهروهای کنگره همگی به میدان تقابل سیاسی تبدیل شده‌اند. نتیجه سوم نوامبر مشخص خواهد کرد که آیا مخالفان ترامپ می‌توانند موج اعتراضات را به تغییر موازنه قدرت در واشنگتن تبدیل کنند یا رئیس‌جمهور آمریکا از این آزمون نیز برای تثبیت موقعیت سیاسی خود بهره خواهد گرفت.

یادداشت

ساده اندیشی‌های مداوم پزشک‌یان؛

این بار تمجید از ائتلاف مکه

حسین موحد
روزنامه‌نگار

در روزهای اخیر، انتشار مصاحبه پزشک‌یان با شبکه الجزیره بار دیگر همین نگرانی را زنده کرد؛ نگرانی از اینکه رئیس‌جمهور در برابر پرسش‌ها و فضا سازی‌های رسانه‌ای، به جای آنکه لایه‌های پنهان یک موضوع را ببیند، در دام صورت‌بندی ساده و جهت‌دار مجری گرفتار شود. پزشک‌یان درباره ائتلاف مکه میان عربستان، ترکیه و پاکستان گفت: «ائتلاف مکه یک گام رو به جلو است. مسلمانان باید متحد شوند. ما آماده‌ایم در این روند مشارکت کنیم. این می‌تواند گامی در جهت گردهم آمدن مسلمانان و تحقق وحدت اسلامی باشد؛ به جای آنکه به دو گروه تقسیم شوند و با یکدیگر بجنگند. او البته صادقانه افزود که «از جزئیات تصمیم‌های آنها اطلاعی نداریم»؛ اما همین جمله کافی است تا پرسیده شود چگونه می‌توان درباره یک ائتلاف سیاسی-امنیتی که از جزئیات آن اطلاع نداریم، با این قاطعیت عنوان «گام رو به جلو» به کار برد؟ واقعیت میدانی اما برخلاف این خوش‌بینی ساده‌انگارانه حرکت کرده است. توافق مکه نه آن‌گونه که پزشک‌یان تصور می‌کند در مسیر مقابله با رژیم صهیونیستی و تحقق وحدت امت اسلامی قرار گرفته و نه نشانه‌ای از شکل‌گیری یک جبهه مستقل اسلامی بوده است؛ بلکه در عمل، نشانه‌هایی از تبدیل شدن آن به سازوکاری برای فشار بر محور مقاومت و پشتیبانی از ترتیبات امنیتی مورد نیاز عربستان و متحدانش آشکار شده است. اکنون پاکستان بر اساس همین صف‌بندی، حضوری مستقیم در جنگ عربستان علیه انصارالله یمن دارد. از سوی دیگر، شورای دفاع ملی مصر به ریاست عبدالفتاح السیسی نیز در ۱۸ اکتبر ۲۰۲۶ اعلام کرد «تمام اشکال حمایت لازم و ممکن» را برای دفاع از امنیت و ثبات عربستان در برابر حملات انصارالله خواهد کرد. یک روز پیش از آن نیز السیسی خواستار برگزاری جلسه فوق‌العاده پارلمان برای صدور مجوز اقدامات نظامی احتمالی در صورت درخواست عربستان شده بود. گزارش‌های غیررسمی و تأیید نشده نیز از فرود دست‌کم دو فروند **130H-C** مصر در پایگاه ملک فهد طائف خبر داده‌اند.

اکنون ساده‌اندیشی سیاسی می‌تواند به مسئله‌ای امنیتی تبدیل شود. عربستانی که روزگاری سینه خود را در برابر موشک‌های انصارالله سمت سرزمین‌های اشغالی سپر می‌کرد، امروز در حال شکل‌دهی به جنگ احزابی علیه همان جریانی است که خود را در جبهه مقابله با اسرائیل تعریف کرده است.

در چنین شرایطی، اینکه رئیس‌جمهور ایران همچنان توافق مکه را «گام رو به جلو» برای وحدت مسلمانان می‌داند زنگ خطری درباره کیفیت فهم تحولات منطقه و مهم‌تر از آن، درباره این پرسش است که در حساس‌ترین و بحرانی‌ترین شرایط، عنان اداره کشور در دست چه کسی قرار گرفته و مواضع نسنجیده او تا کجا می‌تواند کشور را در معرض هزینه‌های جبران‌ناپذیر قرار دهد.

نگاهی به مغالطه غرب‌گراها در برابر دنیایی که امروز ایران را به ساخت بمب تشویق می‌کند

ظریف علیه بازدارندگی

تحلیل دارد. تازه‌ترین مواضع او نیز نمونه‌ای روشن است؛ جایی که با ادعاهایی نادرست درباره ذخایر اورانیوم ایران و سپس مغالطه‌ای عجیب درباره بی‌فایده‌ی سلاح هسته‌ای، واقعیت‌های مسلم روابط بین‌الملل را وارونه می‌کند.

محمدجواد ظریف در سال‌های اخیر، به‌ویژه پس از کارنامه هشت‌ساله مردود دولت روحانی، بیش از آنکه از کارنامه خود پشیمان باشد، به استاد شبهه‌افکنی‌های پرهیاهو تبدیل شده است؛ شبهاتی که ریشه در خودشیفتگی و کمبود دانش و توان

محسن فرهمند

روزنامه‌نگار

این سخن ظریف در خصوص کمبود ذخایر اورانیوم ایران که بازهم ناشی از کم سوادی وی در خصوص مسائل هسته‌ای در عین پرمدا بودن اوست، در حالی است که برجام دقیقاً ذخایری که طی ۸ سال دولت نهم و دهم با خون دل و به همت دانشمندان شهید هسته‌ای به دست آمد را نابود کرد. باراک اوباما در بهار امسال و در مصاحبه با **CBS** گفت: «ما موفق شدیم بدون شلیک حتی یک موشک ۹۷ درصد اورانیوم ایران را خارج کنیم». حدود ۸.۵ تا ۱۲.۵ تن مواد غنی‌شده، عمدتاً ۳.۵ تا ۳.۶۷ و ۲۰ درصد، خارج، رقیق یا تبدیل شد و سانتریفیوژها از بیش از ۱۹ هزار به حدود ۵۰۶۰ دستگاه کاهش یافت.

مغالطه دوم، انکار نقش بازدارندگی هسته‌ای است؛ آن‌هم در جهانی که از ترامپ تا زلنسکی، لاوروف و بسیاری از نظریه‌پردازان روابط بین‌الملل بر اهمیت آن تأکید دارند. این تأکید بر بمب اتم به خصوص پس از حمله آمریکا و اسرائیل به ایران و روسیه به اوکراین حتی در ادبیات روابط بین‌الملل بیش از گذشته شد. شوروی با آزمایش نخستین بمب در ۱۹۴۹، نزدیک به ۴۲ سال یکی از دو قطب

اصلی قدرت جهان ماند. استالین پس از هیروشیما به ایگور کورچاتوف دانشمند مشهور روس گفت: «تعادل [قدرت] به هم خورده! بمب را در کوتاه‌ترین زمان ممکن در اختیار ما بگذارید.» وظیفه بمب اتم جلوگیری از سقوط کشور با حمله خارجی است که برای شوروی بسیار موفقیت‌آمیز عمل کرد. پوتین نیز در حالی که ظریف معتقد به بی‌اهمیتی سلاح‌های اتمی برای روسیه است، بارها از نقش سلاح هسته‌ای در حفظ موجودیت روسیه گفته است.

از سوی دیگر، زلنسکی در ۶ ژوئیه امسال صریح گفت: «بدون سلاح هسته‌ای، دیگر عضو باشگاهی نیستید که دیگران از حمله به آن هراس داشته باشند.» حتی ترامپ نیز گفته است: «اگر الان سلاح هسته‌ای داشتند، من به آنها به عنوان رهبر معظم خطاب می‌کردم» و به جای بمباران، برای عرض احترام با رهبر ایران تماس می‌گرفت.

امروز به خصوص بعد از جنگ آمریکا بر علیه ایران و بعد از جنگ روسیه و اوکراین نظریه پردازان روابط بین‌الملل حتی در آمریکا بیشتر از اهمیت سلاح هسته‌ای می‌گویند.

ظریف در بخشی از فایل جدیداً منتشر شده خود اظهار داشته است: «ما به اندازه کافی اورانیوم نداریم که بتوانیم سلاح بسازیم... کسی که کماکان فکر می‌کند با سلاح هسته‌ای می‌توان بازدارندگی ایجاد کرد، فقط به اسرائیل نگاه کند.» سپس با اشاره به شوروی مدعی می‌شود بمب هسته‌ای نتوانست مانع فروپاشی آن شود. این سخنان، ترکیبی از دروغ و مغالطه‌ای حیرت‌آور است.

دروغ نخست، ادعای نبود مواد کافی است. آخرین برآورد آژانس پیش از جنگ ۱۲ روزه، مجموع ذخایر غنی‌شده ایران را ۹۸۷۴.۹ کیلوگرم اعلام کرد؛ شامل ۴۴۰.۹ کیلوگرم تا ۶۰ درصد، ۱۸۴.۱ کیلوگرم تا ۲۰ درصد، ۶۰۲۴.۴ کیلوگرم تا ۵ درصد و ۲۳۹۱.۱ کیلوگرم تا ۲ درصد. رسانه‌های غربی نیز ۴۴۰ کیلوگرم اورانیوم ۶۰ درصد را در صورت غنی‌سازی بیشتر، برای تولید مواد لازم چندین کلاهک، حتی تا ۱۰ کلاهک اتمی، کافی دانسته‌اند.

سیاست خارجی

سرلشکر رضایی: ایران طرحی ویرانگرتر از جنگ ۱۲ روزه و ۴۰ روزه را آماده کرده است

سرلشکر محسن رضایی دبیر شورای عالی امنیت ملی در پیامی که در حساب شخصی خود به اشتراک گذاشت در پاسخ به تهدیدات ترامپ، نتانیاهو و دیگر مقامات آمریکایی و صهیونیست اظهار داشت: هذیان‌گویی و تهدیدهای مکرر این روزهای مقامات آمریکایی و صهیونی، واقعیت‌مندان را تغییر نمی‌دهد. وی افزود: نیروهای مسلح ایران برای ماجراجویی جدید، طرحی ویرانگرتر از جنگ‌های ۱۲ و ۴۰ روزه آماده کرده‌اند. طرح عملیاتی جدید ایران، با قواعدی که آنها می‌شناسند، پیش نخواهد رفت.

در این میان دنی سیترونیوویچ مدیر سابق امور ایران در سازمان اطلاعاتی ارتش اسرائیل اظهار داشت: وقتی سیاست‌گذاران از یک کارزار نظامی سه‌روزه بالقوه علیه ایران صحبت می‌کنند، یک واقعیت بنیادین را نادیده می‌گیرند: از دیدگاه تهران، هدف صرفاً انتقام‌گیری نیست. بلکه هدف، بازسازی بنیادین معادله بازدارندگی با واشنگتن از طریق نشان دادن این است که هر اقدام نظامی آمریکا در آینده هزینه‌های بسیار بالاتری به همراه خواهد داشت. این می‌تواند به معنای پاسخی گسترده‌تر، عمیق‌تر و تهاجمی‌تر از سوی ایران باشد که به طور بالقوه دامنه جغرافیایی درگیری و طیف اهداف را گسترش می‌دهد. بنابراین آنچه ممکن است به عنوان یک عملیات محدود و سه‌روزه ارائه شود، می‌تواند به درگیری‌ای بسیار خشن‌تر، گسترده‌تر و پرهزینه‌تر از آنچه برنامه‌ریزان‌ش پیش‌بینی می‌کنند، تبدیل شود.

نوبنیاد

■ صاحب امتیاز:	■ تلفن:
محسن منصوری	۰۲۱-۸۸۴۹۹۳۷۲
■ مدیر مسئول:	■ کدپستی:
حمیدرضا بیانی	۱۵۹۸۹۷۵۷۱۵

■ آدرس: خ ســـپهبد قـرنی خ شـــاداد پلاک ۲۲ واحد پنج
■ چاپخانه: صمیم
nobonyadonline nobonyadonline
n o b o n y a d o n l i n e . i r

فرهنگ	۸
C U L T U R A L	
دوشنبه ۲۷ مهر ۱۴۰۵	شماره ۱۶۳

یادداشت

باز هم جشنواره، باز هم پردیس سینمایی ملت

مسعود حنیفی روزنامه‌نگار

برگزاری پی‌درپی رویدادهای سینمایی در یک مکان واحد، سیاستی نادرست‌است‌که در نهایت به خود سینما و مخاطبان آن آسیب می‌زند. این روزها چهار وسومین جشنواره فیلم کوتاه تهران در پردیس سینمایی ملت در حال برگزاری است و هم‌زمان اعلام شده این مجموعه برای نخستین بار خانه نوزدهمین دوره جشنواره بین‌المللی فیلم مقاومت نیز خواهد بود. تمرکز تمام جشنواره‌ها در یک نقطه، اشتباهی راهبردی‌است‌که دلایل متعددی دارد. نخستین و مهم‌ترین دلیل، فرسودگی زیرساخت‌هاست. پردیس ملت به عنوان یکی از بزرگ‌ترین مجموعه‌های سینمایی کشور، نیازمند زمان‌های استراحت و تعمیرات دوره‌ای است. وقتی یک جشنواره تمام می‌شود و بلافاصله دیگری آغاز می‌گردد، فرصتی برای نگهداری اصولی سالن‌ها، تجهیزات فنی و فضاهای عمومی باقی نمی‌ماند. این تداوم باعث افت کیفیت خدمات‌رسانی به فیلم‌سازان و مخاطبان می‌شود.

دومین مسئله، تمرکزگرایی و نادیده گرفتن سایر نقاط شهر است. تهران تنها در محدوده ونک و بزرگراه ملت خلاصه نمی‌شود. می‌توان از ظرفیت سایر پردیس‌های سینمایی در غرب، شرق و جنوب پایتخت استفاده کرد. توزیع جشنواره‌ها در مناطق مختلف، بار تفریخی و مشکلات پارکینگ منطقه ملت را کاهش می‌دهد و هم‌زمان باعث رونق سینماهای دیگر و دسترسی آسان‌تر شهروندان تهرانی به رویدادهای فرهنگی می‌شود. سومین نکته، تجربه زیسته مخاطبان و ایجاد تنوع فرهنگی است. دوره گذشته جشنواره فیلم مقاومت از خرداد ماه سال گذشته در پردیس سینمایی باغ کتاب تهران برگزار شد و استقبال خوبی داشت.

تغییر مکان جشنواره‌ها، هویت تازه‌ای به رویدادها می‌بخشد و مخاطبان جدیدی را که شاید حوصله یا امکان رفت‌وآمد به شمال تهران را نداشته باشند، به سینما می‌کشاند. تکرار یک مکان ثابت، باعث روزمرگی و کاهش هیجان عمومی می‌شود. در نهایت، دبیرخانه جشنواره‌ها باید به جای انتخاب راحت‌ترین گزینه، به دنبال بهترین‌گزینه برای اکوسیستم سینما باشند. میزبانی هم‌زمان با پی‌درپی از جشنواره فیلم کوتاه و جشنواره فیلم مقاومت در آبان ماه، تنها به معنای انحصارطلبی مکانی است.

سینمای ایران برای رشد و بالندگی نیازمند توزیع عادلانه امکانات، توجه به زیرساخت‌های سایر مناطق و پرهیز از تمرکزگرایی مخرب است. علاوه براین، خستگی مفرط کادر اجرایی و داوران نیز موضوعی است که نباید از آن غافل شد. وقتی یک تیم اجرایی یا گروهی از داوران مجبور باشند هفته‌ها در یک مکان ثابت و بافشردگی بالا فعالیت کنند، بازدهی آن‌ها به شدت افت خواهد کرد. تنوع در مکان برگزاری، به نوعی تغییر اتمسفر کاری و تجدید قوای ذهنی برای اهالی سینما محسوب می‌شود. امید است در دوره‌های آینده، شاهد میزبانی چرخشی سایر مجموعه‌های سینمایی کشور از این رویدادهای مهم باشیم.

دوره جدید جشنواره فیلم کوتاه تهران و انتظاراتی که برآورده نشد

غربت «ایران» در سینما

چهل وسومین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران در شرایطی برگزار می‌شود که سینمای ایران نمی‌تواند خود را از یکی از مهم‌ترین وقایع تاریخ معاصر کشور جدا کند: دو جنگ مستقیم با رژیم صهیونیستی و آمریکا. جشنواره امسال با شعار «اندیشه ایرانی؛ روایت جهانی» برگزار شده و ۱۲۸ فیلم ایرانی را در بخش ملی گرد آورده است؛ اما سؤال اساسی اینجاست که این «اندیشه ایرانی» تا چه اندازه توانسته ایران پس از جنگ را روایت کند؟

وحید ناظری

روزنامه‌نگار

جشنواره فیلم کوتاه تهران محصول جمهوری اسلامی و یکی از مهم‌ترین نهادهای رسمی تربیت نسل تازه فیلمسازان ایرانی است. بنابراین نسبت آن با انقلاب اسلامی رانمی‌توان فقط با تعداد فیلم‌های «انقلابی» سنجید. مسئله اصلی این است که آیا این جشنواره می‌تواند تحولات تاریخی جامعه ایران را به زبان سینما تبدیل کند یا نه. امسال، پاسخ تا حدی مثبت است. خود بهروز شعبی، دبیر جشنواره، گفته است که هنگام انتشار فراخوان، کشور درگیر جنگ رمضان بوده و همین مسئله باعث شده «اندیشه ایرانی» و بازخوانی داشته‌های فرهنگی کشور به یکی از محورهای دوره تبدیل شود.

مهم‌ترین نمود این رویکرد، بخش «وطن به روایت من» است. فهرست این بخش شامل ۱۸ اثر اولیه و مجموعه‌ای از آثار پویش دوم است و دبیرخانه تصریح کرده که محور آنها جنگ و تبعات آن است؛ از «میناب منفی بیست» و «پاپابندری» تا «کاش خانه‌ات پنجره نداشت»، «غیرنظامی»، «خانه هنوز اینجاست» و «۹۰۴۰». با این حال، خود جشنواره تأکید کرده که همه این آثار الزاماً درباره جنگ‌های اخیر نیستند و بخش، مفهوم جنگ را در معنای وسیع‌تر دنبال می‌کند. اما در بخش اصلی مسابقه نیز نشانه‌های مهمی وجود دارد. «وراپام» یکی از صریح‌ترین نمونه‌هاست. این فیلم که با حمایت مرکز سوره تولید شده، از جنگ ۴۰ روزه شکل گرفته و داستان نوجوانی را روایت می‌کند که پس از اصابت موشک به یک کلانتری وارد موقعیتی تازه می‌شود. تهیه‌کننده اثر نیز صراحتاً گفته ایده فیلم در جریان جنگ شکل گرفته است. اینجا یک نکته مهم برای سینمای انقلاب وجود دارد: جنگ به جای آنکه صرفاً پس‌زمینه‌ای برای نمایش موشک و انفجار باشد، به موقعیتی انسانی تبدیل شده است.

«میناب منفی بیست» نیز از همین جنس است و در فهرست بخش «وطن به روایت من» و بخش داستانی ملی حضور دارد؛ موضوعی که نشان می‌دهد حمله به مدرسه شجره طیبه میناب، به عنوان یکی از تلخ‌ترین رخدادهای جنگ اخیر، توانسته وارد سینمای کوتاه شود. «پاپابندری» نیز از زندگی واقعی پدر بزرگ شهید میکائیل میردورقی الهام گرفته و به تجربه جنگ از منظر کودک نزدیک می‌شود. در کنار آنها، «کاش

تصویری انتقادی از ساختار جمهوری اسلامی ارائه کرده‌اند که تأمل برانگیز است. مهم‌تر آنکه این فیلم با سرمایه‌گذاری سازمان اوج ساخته شده است؛ نهادی که انتظار می‌رود در کنار توجه به کیفیت هنری آثار، نسبت به جهت‌گیری محتوایی آن‌ها نیز حساسیت جدی داشته باشد. این پرسش مطرح است که چگونه اثری با چنین رویکردی، با حمایت یک مجموعه فرهنگی انقلابی تولید شده است؟

فارغ از توانایی‌های فنی فیلم، این تناقض ضرورت بازنگری در سازوکار نظارت محتوایی بر تولیدات سینمایی سازمان اوج را برجسته می‌کند. انتظار می‌رود نهادهای فرهنگی ضمن حمایت از خلاقیت هنری، مراقب باشند منابع عمومی در خدمت آثاری قرار نگیرد که پیامدهای مضمونی آن‌ها با اهداف و مبانی اعلام‌شده این مجموعه‌ها در تعارض است. کیفیت فنی یک اثر، هرچند ارزشمند، نباید حساسیت نسبت به محتوای آن را به حاشیه براند.

یادداشت

برخی انتقادات به تلویزیون در دکان هیچ عطاری پیدانمی‌شود!

سعید مصباح روزنامه‌نگار

موج انتقادهای اخیر رسانه‌ها و خبرگزاری‌هایی نظیررها و صبا نسبت به صداوسیما، به‌ویژه درباره پخش صحنه‌های عجیب و خرق عادت در برنامه‌های صبحگاهی، نشان‌دهنده درک نادرست این رسانه‌ها از زیست‌بوم جدید ارتباطات است. این رسانه‌ها معتقدند آوردن اسب و الاغ به استودیوی برنامه سلام صبح بخیر، تنها یک شوک برای ویرال شدن است و با اتمسفر آرام مخاطب سنتی صبحگاهی، مانند کاسبان و خانه‌داران، سازگار نیست. اما این نقد، کاملاً اشتباه و مبتنی بر پیش‌فرض‌های منسوخ است. این رسانه‌ها فراموش کرده‌اند در عصر امروز، توجه مخاطب پادشاه است. واقعیت این است که تلویزیون در عصر حاضر، دقیقاً همین کارکرد را دارد و صداوسیما هیچ کار غلطی انجام نداده که اکنون مورد مواخذه قرار گیرد. رسانه‌های منتقد هنوز تصور می‌کنند تلویزیون یک رسانه یک‌سویه و آرام است که صرفاً باید در پس‌زمینه زندگی روزمره مخاطب پخش شود. اما در روزگار نو، بقای تلویزیون در گرو رقابت مستقیم با فضای مجازی است. صداوسیما با استفاده از عناصر شوکه‌کننده، هوشمندانه خود را در زمین بازی رقیب تبلیغ می‌کند تا از طریق موج وایرالی، توجه نسل جدید و مخاطبان فراری از رسانه ملی را بازگرداند.

انتظار از تلویزیون برای حفظ یک مود و اتمسفر ثابت و سنتی، نادیده گرفتن اقتصاد توجه است. امروزه الگوریتم‌های شبکه‌های اجتماعی تعیین می‌کنند چه محتوایی دیده می‌شود. صداوسیما با شکستن قواعد کلیشه‌ای صبحگاهی، در واقع در حال تطبیق خود با قواعد جدید فضای مجازی است. این یک عقب‌نشینی از ذات تلویزیون نیست، بلکه تکامل آن برای بقاست. این شوک‌های بصری، حلقه مفقوده‌ای است که تلویزیون را از انزوا خارج می‌کند.

بنابراین، مواخذه صداوسیما توسط خبرگزاری‌هایی مانند رها و صبا، ناشی از ناتوانی در تحلیل مقتضیات عصر دیجیتال است. تلویزیون برای آنکه از چرخه مصرف خارج نشود و در هیاهوی پلتفرم‌های دیجیتال گم نگردد، چاره‌ای جز عبور از روزمرگی و خلق لحظات وایرالی ندارد. به جای سرزنش مجریان و برنامه‌سازان برای خروج از قالب‌های خسته‌کننده، باید این رسانه‌های منتقد را به بازنگری در مبانی تحلیل رسانه‌ای خود فراخواند تا بدانند تلویزیون امروز، رسانه‌ای برای دیده‌شدن در هر قیمتی است و صداوسیما در این مسیر کاملاً درست عمل کرده و نباید بابت این رویکرد هوشمندانه مورد حمله واقع شود.

فیلم ترسناک «شب هول» در چهل وسومین جشنواره فیلم کوتاه تهران به نمایش درآمد. این اثر از نظر فنی و تکنیکی در سطح بالایی قرار دارد و توانمندی فیلم‌ساز را به خوبی نشان می‌دهد؛ اما در لایه مضمونی، نشانه‌هایی از هم‌سویی با گفتمان «زن، زندگی، آزادی» دارد. سازندگان به بهانه روایت زندگی نخستین زن کالبدشکاف ایران،

غفلت محتوایی در اوج!